

NARODNI DNEVNIK

Izhaaja vsak dan opoldne, izvenredni nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

OPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 18.638.

O dostojnosti volivnega boja.

Koncem svojega kamniškega govora je šef slovenske SDS apeliral na stranke, da bodi v Sloveniji voliven boj dostojen. Apel je sicer prišel s strani, ki je ni pričakovala slovenska javnost, toda tudi naslojen je bil na napačno adresu. Da se mora tudi volivni boj vršiti v dostojni obliki, je seveda samoposebi razumljivo, ravno tako gotovo pa je, da tega baš esdeesarski tisk ne razume. Zato bi bilo edino pravilno, če bi g. Zerjav najprej poskrbel, da bi tisk njegove stranke bil vedno dostojen in nato šele pridigal dostojnost drugim.

Sicer je res, da v zadnjem času ni več v slovenskih listih one nedostojne volivne borbe, ko nekdanji in osebni napadi na kandidate so se precej nehali. Žalibože pa je to posledica samo drakoničnih določb tiskovnega zakona in ne kakega boljšega spoznanja. Če so izginili iz slovenskega časopisja ogabni osebni napadi, kakor jih je bil zlasti poln esdeesarski »Pondeljek«, pa s tem še ni rečeno, da je časopisna borba v Sloveniji postala dostojna.

Predvsem je namreč dolžnost dostojnega časopisja, da poroča resnico. Kdor vedoma pači resnico, kdor iz strankarskih virov potvarja resnico, ta ne sme sebe priskevati med dostojne ljudi.

A pogledimo, kako pojmuje glavno glasilo SDS to prvo dolžnost dostojnega časopisja. V nedeljo je priobčilo »Jutro« Zerjavov apel za dostojno borbo, na isti strani pa objavlja neresnično vest, da g. Pečovnik ne kandidira na listi dr. Ravnika in da demokratska stranka skupne liste z radikali na noben način ne bi odobrila. Dan nato pa je bila ta skupna lista v mariborskem sodišču vložena. In »najboljše« informirano »Jutro« ni moglo vedeti za skupen nastop radikalov in demokratov v Mariboru, ko so o njem poročali že vsi listi? Zakaj ta neresnica? Ker je pač strankarski interes nad vse!

V nedeljo, ko je izšel Zerjavov apel, so se vršile v ljubljanski okolici občinske volitve. Razven v Borovnici ni nastopila SDS niti v eni občini pod svojo firmo in še tu je nazadovala. V torek pa piše »Jutro« v poročilu o teh volitvah, da »napredni volivci s SDS načelno krepko prodirajo na celi črti«. In tako poročanje naj bo dostojno!

Dostojnost pa zahteva tudi to, da se poroča tudi o govoru nasprotnika pošteno, to se pravi, da se tudi njegove dobre misli povedo in ne samo njegove slabše. Zlasti list takega obsega ko »Jutro« je to dolžan. To do danes še nismo doživeli, da bi »Jutro« objavilo le en političen govor slovenskega nasprotnika v celoti.

V nedeljo je še »Jutro« poročalo o Zerjavovem apelu o dostojnosti in v isti številki je objavilo sila nedostojen napad na g. Prepeluha. Ali se hoče »Jutro« z apalom briti iz javnosti norca?

V nedeljo apel za dostojnost, v torek pa zaključuje »Jutro« svoje poročilo o seji vodstva NRS tako-le: »Koritarji in neznačajneži jo bodo, kakor vse kaže, udarili pod zastavo SLS.« — Stavimo, da se »Jutro« niti ne zaveda, kako nedostojnost je s tem zakršilo.

Pa ne samo časopisje odločuje o dostojnosti borbe, temveč tudi stranke same. Silno čudne pojme o dostojnosti pa ima stranka, ki zbira dezertarje iz drugih strank. Ali mora priznati, da sama nima nobenih načel, ker je takoj za pristaša druge stranke mesto na njeni kandidatni listi, ali pa mora priznati, da je njen kandidat brez vsake načelnosti. V enem ko v drugem slučaju okus, ki ga dostojni ljudje ne prenesejo.

Kralj Aleksander odpotoval v München.

Beograd, 10. avgusta. Kakor se poroča iz predsedništva vlade, je Nj. Vel. kralj odpotoval v München na konzultacijo zdravnikov. To je prvič, da gre jugoslovanski kralj v Nemčijo. Kralj potuje v strogem inkognitu.

Kljub temu, da je pot Nj. Vel. kralja povsem privatnega značaja, se v političnih krogih zdrži mišljenje, da bo kraljev odhod v Nemčijo imel dalekosežnejše posledice posebno glede zblizanja med Jugoslavijo in Nemčijo.

Nj. Vel. kralj bo ostal v Münchenu

le par dni nakar se vrne v Beograd.

Po informacijah dobro poučenih krogov, bo kralj odpotoval še letos v Francijo. Temu potovanju se pripisuje velika politična važnost. Vendar pa vest o kraljevem potovanju v Francijo še ni službeno potrjena.

Beograd, 10. avg. Nj. Vel. kralj je radi svojega potovanja v Nemčijo podpisal ukaz o prenosu kraljevske oblasti na vladu. — O kraljevem potovanju v München se ne bo izdalo nobenih uradnih poročil od strani vlade.

Danes bosta usmrčena Sacco in Vanzetti.

New York, 10. avgusta. Iz Bostona poročajo, da so se tam vršile velike protestne demonstracije proti justifikaciji italijanskih komunistov Saccu in Vanzettija. Po ulicah je bilo 10.000 demonstrantov, ki so zahtevali, da se obsojena komunista izpusti na svobodo.

Demonstranti so priredili večja zborovanja, na katerih je prišlo do izgrediv proti vladi in proti ameriški justici, tako, da je moralo pomagati policiji tudi vojaštvo.

Pričakuje se, da bo prišlo do težjih nemirov. Za to so policijske čete pomnožene z vojaštvom.

New York, 10. avgusta. Kakor se doznava, ni nikake rešitve več za obsojena italijanska komunista. Fuller odklanja vsako pomiloščenje, ker je prepričan o krivdi obeh anarhistov.

Delavska javnost je skrajno razburjena. Obrambni odbor za rešitev Saccu in Vanzettija je izdal proglas na ameriške intelektualce, v katerem jih poziva, naj odločno protestirajo proti neopravičeni smrtni obsodbi nedolžnih anarhistov.

Ameriški anarhisti so pridno na de-

lu. Povsod se vrše atentati. Policija sicer z vso pazljivostjo zasleduje gibanje anarhističnih elementov, vendar zaman, ker pravih krivcev ne more izslediti.

Jutri se bo vršil v Ameriki protestni štrajk ameriških delavcev in nameščenec. Štrajkali bodo 1. uro in sicer ob 3. uri popoldne po srednjevropskem času. Misli se, da bo število štrajkujočih presegalo število enega milijona.

BEOGRAJSKI DELAVCI ZA SACCA IN VANZETTIIJA.

Beograd, 10. avg. Afera italijanskih komunistov in anarhistov Saccu in Vanzettija je vzbudila tudi v Beogradu, zlasti med delavstvom veliko zanimanja. Delavske strokovne organizacije (nezavisni sindikati) so sklicale za danes ob 7. uri zvečer veliko protesno zborovanje proti usmrtni Saccu in Vanzettija.

Kot se doznava, je policija to zborovanje prepovedala, ker je pričakovati večjih nemirov. — Včeraj je beograjska policija izvršila hišno preiskavo v prostorih centralnega sindikalnega delavskega odbora, vendar pa ni našla nobenih kompromitirajočih dokumentov.

DIPLOMATSKI ODOŠAJI Z ALBANIJO OBNOVLJENI.

Beograd, 10. avg. Z odhodom našega odpravnika poslov v Tirano in prihodom albanskega odpravnika poslov v Beograd so formalno obnovljeni diplomatski odnosi med Jugoslavijo in Albanijo. Pričakujejo v najkrajšem času tudi prihod opoldnomočenih ministrov v Beograd in Tirano.

Novi albanski poslanik na našem dvoru bo bržkone Cena beg, ki bo prišel v Beograd najkasneje koncem tega tedna.

LIGA ZA ZAŠČITO DRŽAVLJANSKIH PRAVIC PROTI BELEMU TERORJU — RAZPUŠČENA.

Beograd, 10. avg. Po naredbi ministrstva notranjih del so razpuščene po vsej državi organizacije Lige za zaščito državljanskih pravic in za pomoč žrtvam belega terorja. Razpuščene so z motivacijo, da se je našlo nešteto dokazov, ki javno pričajo, da je Liga za zaščito državljanskih pravic samo komunistična organizacija, kateri je uspelo, da je pritegnila pod krinko humanitarnega udejstvovanja njenih članov v svoje vrste tudi mnoge ugledne osebnosti.

KUMANUDI V AVDIENCI.

Beograd, 10. avg. Včeraj je odšel bivši finančni minister dr. Kumanudi iz Kranjske gore h kralju v avdienco.

IZVOLITEV NOVEGA VICEGUVERNERJA NARODNE BANKE.

Beograd, 10. avg. Veliki upravi svet Narodne banke se bo sestel v soboto, 13. avgusta. Najvažnejša točka dnevnega reda bo izvolitev novega viceguvernerja. Pričakuje se, da bo seja zelo živahna.

Ureditve naših dolgov v Angliji.

Beograd, 10. avgusta. Pogajanja med angleškim in jugoslovanskim finančnim ministrom glede ureditve odplačevanja jugoslovanskih vojnih dolgov so se včeraj zaključila s popolnim sporazumom. Po tej pogodbi med Anglijo in našo državo, bo morala Jugoslavija izplačati v 62 letih 25 in pol milijona funtov šterlingov. Plačila se bodo izvrševala v letnih obrokih in sicer bo znašalo letno odplačilo za l. 1927 150.000 funtov, za leto 1928 200.000, za leto 1929 250.000, za leto 1930 do inclusive 1935 letnih 300.000 funtov, v letih od 1936 do incl. 1939 po 350.000 funtov, v letu 1940 in 1941 400 tisoč in v letih od incl. 1942 do 1988 letno po pol milijona funtov šterlingov.

Poleg tega sporazuma glede odplačevanja vojnih dolgov, se je med obema državama sklenila pogodba tudi glede odplačevanja konsolidacijskega dolga v znesku 2.068.143 funtov šterlingov. Odplačilo tega dolga se bo izvršilo v 15 letih. Obresti bodo 6 odstotne.

Ta dolg se bo izplačeval v letnih obrokih in sicer v letih od 1927 do incl. 1931 se bo plačevalo po 150.000 funtov in v letih 1932 do 1941 pa po 240.000 funtov šterlingov letno.

VENIZELOS POSEŽE ZOPET V AKTIVNO POLITIKO.

Atene, 10. avgusta. Bivši predsednik Venizelos je v včerajšnjih atenskih listih objavil daljšo izjavo, v kateri napada današnjo vladu in v kateri poziva svoje prijatelje in pristaše, naj pripravijo teren za njegov povratek v politično areno. Venizelos hoče nastopiti zopet kot aktivni politik.

FRANCOSKA POSADKA V PORENJU BO ZOPET ZNIZANA.

Paris, 10. avgusta. Včeraj se je vršila važna konferenca med francoskim zunanjim ministrom Briandom, vojnim ministrom Panilevéjem in šefom francoskega generalnega štaba Petainom glede znižanja vojaških čet v Porenju.

Briand je izjavil, da je francoska vlada pripravljena znižati francosko posadko v Porenju še za nadaljnih tisoč mož, pridružuje pa si pravico, da sama odloči, kdaj naj se to znižanje francoske posadke izvrši.

MARJARSKO-ITALIJANSKI PAKT DEFINITIVEN.

Rim, 10. avgusta. Madjarski poslanik v Rimu Andrej Hory in italijanski ministrski predsednik B. Mussolini sta izmenjala ratifikacijske listine o italijansko-madjarskem prijateljstvu in arbitražnem paktu.

FRAZE ŠPANSKEGA DIKTATORJA.

Madrid, 10. avg. Španski diktator Primo de Rivera je izdal oklic na španski narod, v katerem poziva vse dobro misleče državljane, da naj v čimvečjem številu pristopijo v Unio patriotica. Ta organizacija ni kaka politična stranka, ali organizacija, ki bi predstavljala španski fašizem, temveč le zveza vseh nacionalno čutečih dobrih državljanov španske države, ki žele svoji domovini blagostanje in lepšo bodočnost.

PRED DEMISIJO FINSKE VLADE.

Helsingfors, 10. avgusta. Finska socialistična stranka je pozvala svoje poslance, da naj ne glasujejo za obrambne kredite. Zato je pričakovati, da bo vlada demisionirala.

Kandidatna lista radikalno-demokratske zajednice.

Maribor, 8. avgusta.

Danes opoldne je bila tri tukajšnjem okrožnem sodišču vložena kandidatna lista združenih radikalov in demokratov, katere nosilec je dr. Rudolf Ravnik, odvetnik v Mariboru in znani koroški borec, na katerega glavo je bila za časa koroškega plebiscita z nemške strani razpisana visoka nagrada.

Kot zastopnik Jugoslovenske Demokratske stranke, katere se v zadnjem času pridno organizira po vsej mariborski oblasti, se nahaja na listi dr. Adolf Pečovnik, prosvetni inspektor za srednje šole pri velikem županstvu v Mariboru in znan voditelj in organizator državnih uradnikov in nameščenec. Njegova kandidatura je zlasti posrečena v mestu Mariboru, katero spada k levemu mariborskemu srezu in jo pozdravlja posebno ona inteligenca, ki je stala doslej ob strani in se ni vdeleževala političnega življenja.

Z velikim, naravnost presenetljivim navdušenjem, je sprejel prekmursko, zlasti pa evangeličansko ljudstvo v mursko-soboškem srezu kandidaturu evangeličanskega župnika Franja Šostarca in šolskega voditelja in ljudskega organizatorja Jožeta Džubana, dobra je pa tudi kandidatura ministerialnega uradnika Nemanje Pavlovića in stavbenika Arpada Bačiča v srezu dolinelandavskem. Kandidaturo dr. Emila Stefanovića, bivšega voditelja trboveljega delavstva, je zahtevalo samo delavstvo iz trboveljskih revirjev in mu je tudi namestnika postavilo samo. V celjskem srezu kandidirata Josip Drogenik, posestnik in bivši narodni poslanec, in Andro Pasavec, lekarnar v Celju. Oba sta znana kot odlična javna delavca ne le v svojem kraju, temveč v celjem srezu.

Kandidaturo dr. Müllerja, koroškega rojaka in narodnega delavca, ki kandidira v onem kosu svoje ožje domovine, ki je pripadel naši državi, v srezu prevajalskem, bodo pozdravili vsi zavedni Korošci in to tem bolj, ker sta Korošca oba, nosilec liste in srezki kandidat. V srezih Maribor, desni breg, in Konjice kandidirata narodni in kulturni delavec Radivoj Rekar in mladi in agilni železniški delavec Franjo Pirš, ki je

poleg tega še konjiški rojak; v srezih Gorjani Grad-Slovenjgradec in Ormož-Ptuj sta srezka kandidata kmeta Lovrene Irman in Ivan Kranjc. Namestnik prvega je vodja zemljiške knjige v Celju Bernard Mikuletič, znan iz političnih borb v Marenbergu, kjer je bil glavni nasprotnik SDS in radi tega s strani njenih voditeljev denunciran in preganjan, namestnik drugega pa je posestnik in bivši učitelj, znan gospodarski strokovnjak Josip Troha iz Zavača. V srezu Šmarje pri Jelšah kandidira rudniški obratovodja iz Rogatca Alojz Osojnik; njegov namestnik je posestnik in gostilničar v Rogatki Slatini Peter Stojisavljevič. Razen Stojisavljevića zastopa na listi radikalno-demokratske zajednice gostilničar Ivan Robič iz Dravograd, zastopnik trgovcev je pa namestnik kandidata v srezu Maribor, levi breg, in v srezu Ljutomer gornjegradski trgovec Josip Rancigaj. Zastopnik rudarjev je poleg Osojnika namestnik srezkega kandidata v srezih Brežice in Laško trboveljski rudar Ignac Rancinger.

Kandidatna lista radikalno-demokratske zajednice za mariborsko-celjsko volivno okrožje je sploh sestavljena tako, da so na njej zastopani vsi važnejši stanovi. Na listi so trije kmetje; dva sta kandidata vsak v dveh srezih, eden je kandidat v enem srezu. Državnih nameščenecv je pet: 1 profesor, 2 učitelja, 1 sodni uradnik in 1 ministerialni uradnik; eden je kandidat v dveh srezih, eden v enem; ostali so namestniki in sicer po dva namestnika v dveh srezih, eden v enem. Istotako so na listi tudi trije odvetniki: eden je nosilec liste, drugi je kandidat v dveh srezih, tretji v enem srezu. Obrtnike zastopajo: dva gostilničarja in en stavbenik, ki so namestniki kandidatov vsak v enem srezu. Dalje so na listi kot kandidati odnosno namestniki po en rudar, rudniški obratovodja, novinar, duhovnik, trgovec, lekarnar in železniški delavec.

Lista radikalno-demokratske zajednice, ki je tiskana na zelenem papirju, bo imela peto skrinjico.

— M. S. —

Volivna borba.

Teror proti pašičevcem. Po vrsti vsi pašičevski kandidati se silno pritožujejo nad terorjem policijskih oblasti. Njih pritožbe pa nimajo tega efekta, kakor si ga pašičevci žele. Vladni krogi zavračajo njih pritožbe s pripombo, da se pritožujejo vsi poslanci, ki ne bodo več izvoljeni. Velik del javnosti pa se škodoželjno smeji pašičevcem ter jih spominja na teror, ki so ga vršili oni leta 1925. Mnogi pa vidijo v teh pritožbah tudi priznanje slabosti, ker skušajo pašičevci že sedaj opravičiti svoj voliven poraz — s terorjem.

Vprašanje nosilca liste demokratske stranke v Novem Sadu. Čeprav je izvršilni odbor demokratske stranke določil za nosilca demokratske liste v Novem Sadu dr. Ivana Ribarja, bivšega predsednika skupščine, delajo pristaši Pešiča še vedno na tem, da bi bil nosilec liste bivši minister Pečić, intimen prijatelj Ljube Davidovića. Vsled tega boja se je demokratska stranka v novosadskem okraju že skoro razbila na dva tabora. Skoraj sigurno uspeh demokratske liste je s tem postal sumljiv in Madžari so zaradi tega sklenili, da pretrgajo dogovor z demokrati in postavijo svojo listo.

Demokrati imajo težave tudi v kragujevačkem okraju. Izvršilni odbor je določil za nosilca demokratske liste v kragujevačkem okraju Kosto Timotijevića. Proti temu sklepu pa je nastopil Miloš Radosavljević in zahteval, da bo on nosilec ali pa sestavi svojo listo. Timotijević je nato odpotoval v Kragujevac in skušal doseči sporazum z Radosavljevićem na tej podlagi, da bi Radosavljević kandidiral v dveh najmočnejših okrajih. Do sporazuma pa še ni prišlo.

Pogajanja med demokrati in Nemci. V Osijek je dospel dr. Kraft, da se pogaja z

demokrati za skupen nastop Nemcev in demokratov. Ker pa je v osiškem okraju dr. Ribar že izročil svojo listo sodišču in se ta ne more več izpremeniti, se vodijo pogajanja v tej smeri, da bi sprejeli demokrati na svojo listo v novosadskem okraju tudi Nemca in bi potem Nemci glasovali za demokratsko listo.

Neuspeh Nikole Uzunovića v Nišu. V nedeljo je priredil v Nišu g. Nikola Uzunović shod, ki pa je končal precej drugače, kakor si je zamislil g. Uzunović. Na shod so prišli namreč tudi pristaši raznih okrajnih kandidatov in so se pričeli ljuto med seboj napadati. Z velikim trudom se je Uzunović posrečilo pomiriti zborovalce, toda ne za dolgo. Ko je namreč prišel govoriti eden teh okrajnih kandidatov, je nastal tak hrup in vik, da je le malo manjkalo, da ni prišlo do pretepa. Nato je policija sood razpustila. Ko so šli zborovalci s shoda, je Uzunovićev protikandidat Cvetković priredil na improviziranem odru svoj shod. Poslušalci, ki so se v velikem številu zbrali okoli odra, so glasno odobraval Cvetkovića izvajanja. — Pravijo, da Uzunović med potekom svojega shoda ni bil »enchanté«.

Radičević nezadovoljni s kandidaturu Sveгла. V gorskem kotaru je postavilo vodstvo HSS za nosilca liste Slovenca dr. Sveгла. Ker pa ga nihče v okraju ne pozna, je nastalo med radičevci veliko nezadovoljstvo z njegovo kandidaturo. Radičevci zahtevajo, da bo kandidat mož, ki ga oni hočejo ter groze, da bodo vsi glasovali za Davidovića, če ne bo postavil drugega kandidata. Zlasti bi pritegnili volivce Anton Majmerić, bivši gozdarski inšpektor, ki ga poznajo vsi kmetje. Radičevci pa so nezadovoljni tudi z okrajnim kandi-

datom Grgo Hečimovičem. Če ne bo vodstvu HSS uspelo, da svoje pristaše pomiri, potem bi se dosedaj dobre pozicije HSS v modruško-riješki županiji zelo poslabšale.

Politične vesti.

Shodi in sestanki radikalno-demokratske zajednice v Prekmurju. V nedeljo 7. t. m. se je vršilo v mursko-soboškem srezu sedem volilnih shodov radikalno-demokratske zajednice, na katerih sta nastopila srezka kandidata. Vsi ti shodi so bili zelo dobro obiskani. Navzoči so sprejeli kandidate gg. Taškereca in Džubana z velikim navdušenjem, kar je pokazalo, da zavzema akcijo radikalno-demokratske zajednice v tem srezu res obsejaljski razmah. Istotako se je vršilo v nedeljo tudi več shodov zajednice v srezu dolinelandavskem. Tudi ti shodi so uspeli v celnem obsegu. Izredno veliko navdušenje vlada za zajednico zlasti med madžarskimi volivci, katerih je par tisoč. — M. S. —

»Dalmacija za Pribičevića«, tako piše esdeesarski tisk. V resnici pa je stvar precej drugačna in stoji esdeesarji v Dalmaciji še mnogo slabše ko v Sloveniji. Tako poroča »Narodni Val« o shodih nosilca esdeesarske liste v Dalmaciji, bivšega ministra Grisogona, da je priredil Grisogono v sinjskem okraju celo vrsto shodov, od katerih pa se ni nobeden posrečil. Le na enem shodu je zbral Grisogono 20 ljudi, dočim ga druge ljudje sploh niso hoteli poslušati. Njegova volivna turneja po sinjskem okraju je torej končala s popolnim neuspehom. Esdeesarski tisk pa piše, kako vsa Dalmacija drvi za SDS. Enajstega septembra bo silovita suša v esdeesarskih škrljicah dokazala, kako grda laž so bila esdeesarska poročila.

Gospod Pribičević v volivni vročici. Prava volivna vročina je zagrabil g. Pribičevića in na svojih shodih govori že take reči, da postaja smešen. Tako je dejal na nekem shodu, da je glavni cilj SLS, da spravi ves Balkan pod komando katoliškega Rima. Ves iz sebe je tudi g. Pribičević, ker ni več v vladi in na javnih shodih se pritožuje, kaka grda nevaležnost se mu godi, da ga more Korošec, ki da je pod Franc Jožefom po telefonu rušil vlade, sedaj njega obtožuje kot antidržaven element. Pred vsem narodom obtožuje Pribičević beograjsko vladu, da vlada hujše ko Potiorek. — Take in slične neresnosti govori šef stranke. Ni čuda potem, če govore njegovi agitatorji stvari, da se morajo smejati — norci.

Nov sestanek med Briandom in Stresemannom. Oficielno poročilo pravi, da je Briand popolnoma ozdravel in da se udeležil zasedanja Sveta Zveze narodov. Komentari časopisov naglašajo, da se bodo na zasedanju Sveta razpravljala le manj važna vprašanja, da pa je velike važnosti osebni razgovor med zunanjimi ministri. Predvsem pa vlada zanimanje za sestanek med Briandom in Stresemannom. Pariški diplomatični krogi so mnenja, da bo sestanek mnogo pripomogel k razbistrenju spornih vprašanj med Nemčijo in Francijo. Zelo dobro je bila sprejeta v Parizu izjava Stresemanna, ki je izjavil, da se nemška vlada ne bo zmenila za nacionalistične hujškarje gotovih krogov, temveč bo slej ko prej vztrajala na mednarodni politiki sporazuma in pomirjenja.

Posredovalni poskusi med Anglijo in Rusijo. Govor zunanjega komisarja Čičerina na zastopnike inozemskega časopisa o obnovitvi diplomatskih stikov z Anglijo so vzbudili v politični javnosti veliko komentarjev. Ko je zunanji minister Chamberlain v angleški zbornici izjavil, da je angleška vlada pripravljena diskutirati o eventualnih ruskih predlogih, je Čičerin takoj reagiral na to izjavo in poudaril, da sovjetska vlada dosedaj sicer še ni stavila predlogov, da pa je takoj pripravljena razpravljati o obnovitvi prijateljskih odnosov ruskega in angleškega naroda. To Čičerinovo izjavo smatrajo v londonskih političnih krogih za notranjepolitichen maneuver. Niti Chamberlain niti Čičerin ne bosta prvi, ki bi začel razgovor z drugim. Oba čakata na pogajanja in oba sta pripravljena, da se v imenu vlade pogovarjata za obnovo diplomatskih odnosov, toda prvi korak noče storiti nihče. — Sigurno je, da bodo pri eventualnih po-

gajanjih za obnovo diplomatskih odnosov med obema državama stopilo na dnevni red tudi vprašanje o komunističnih propagandah. Moskva bo na vsak način morala prenehati s podpiranjem komunistične propagande na Kitajskem in v angleških kolonijah, če hoče, da pride do obnove.

Priprave za usmrnitev Sacca in Vanzettija.

Najvišje sodišče države Massachusetts je odklonilo predlog zagovornikov, da bi priznal Saccu in Vanzettiju svobodo po Habeas corpus aktu in ravno tako je odklonil prošnjo, da gre za zmotno sodbo. Ravno tako je odklonil sodnik prve instance Thayer zahtevo po odgoditvi usmrtnice in obnovitvi postopanja. (Če bi sodnik Thayer ta predlog sprejel, bi s tem priznal, da je sodil krivično.)

Danes poskusi obramba obeh na smrt obsojenih anarhistov zadnje sredstvo, to je ugovor pri zveznem sodišču radi kršitve ustavnih pravic. (Združene države imajo namreč v državi Massachusetts tudi svoje zvezno sodišče.) Če bi zvezno sodišče ugovor odklonilo, kar se smatra za sigurno, potem so vsa sredstva obrambe izčrpana in takoj po polnoči v noči od srede na četrtek bi bila Sacca in Vanzetti na električnem stolu usmrčena.

Med tem pa se z vso silo nadaljuje socialistična kampanja po vsem svetu za pomilostitev obeh anarhistov. Tej propagandi so se pridružili tudi drugi ljudje, ki se upirajo zlasti tej grozovitosti, da sta bila Sacca in Vanzetti obsojena že pred šestimi leti in da sta bila v tem času že parkrat prepeljana v celico smrti. Upravičeno pravi kulturni svet, da sta s tem oba anarhista svojo kaznenje prestala, tudi če bi bila kriva. In v resnici je ta argument močan, da bi moral vplivati tudi v Ameriki, če ne bi prišla tu vmes še kaka druga stvar.

Silna socialistična in komunistična kampanja za oprostitev obeh anarhistov je napravila iz pravnega vprašanja politično vprašanje. Usoda obeh na smrt obsojenih anarhistov je postala manj važna od boja med socialisti in kapitalistično vladu. Nesrečno vprašanje prestiža je vedno bolj onemogočalo rešitev obeh Italijanov. Ni se več vpraševalo, kje je pravica, temveč nastalo je novo vprašanje, kdo je močnejši. In v tem je glavni vzrok, če bosta danes ponoči usmrčena Sacca in Vanzetti.

K temu momentu je prišel še drug moment, ki je poslabšal stvar za oba anarhista. Po Ameriki so se pričeli atentati in med drugimi tudi atentati, ki so morali ogorčiti vsakogar. Kakšen smisel so imeli n. pr. atentati na podzemno železnico, kjer se vozijo samo revni ljudje? Tu izjavljati pritisk za oprostitev Sacca in Vanzettija je bilo naravnost nesmiselno. Enako so morali ogorčiti atentati na cerkve, duhovnike in na privatne hiše in pod vtisom teh glupih in zločinških atentatov je izgubila akcija za osvoboditev obeh anarhistov silno mnogo na simpatiji pri javnosti. To je tudi ameriška policija krepko izrabila in se predstavlja ameriškomu ljudstvu kot čuvarica reda proti preobratnim elementom, katerim sta pripadala tudi Sacca in Vanzetti. Še bolj so atentate izrabili kapitalistični listi, ki so plašili meščane z grožnjami, kaj da bo, če zmagajo socialisti.

Anarhistični atentati so bili tako grozovita napaka, da so pričeli nekateri že dolžiti, da jih je povzročila policija sama. Je to sicer pretirano, vendar pa najbolj značilno za efekte, ki so jih povzročili atentati. Usmrnitev Sacca in Vanzettija pa bi bila najbrže preprečena, če bi se akcija za njih osvoboditev posluževala le legalnih sredstev. Mnogo bolj učinkovit, ko vsi atentati je apel nesrečne matere francoskega pilota Nungesserja, ki je te dni prosila za pomilostitev obeh anarhistov in mnogo več bi zagledala tudi uspešna prošnja Lindbergha, današnjega ljubljena Amerike.

Toda tudi socialisti so bili za prestižno reševanje usode Sacca in Vanzettija in vsled tega bosta danes ob polnoči morala oba dati svoje življenje.

Ljuba D. Jurković:

SLOVENSKI MARKSISTI V OBRAMBI KAPITALISTIČNE REAKCIJE.

(IV. del replike na odgovor marksistov.)

Na žalost, kakor vidimo, so boljševiki dosedaj dovršeno rušili, kar se je rušiti dalo, oni so to zaupano jim nalogo izvršili, da je bolje niso mogli: sedaj je Rusija opustošena in gola, ljudstvo je gladno, — Rusija potrebuje pomoči, potrebuje produktov svetovnega kapitalizma in svetovi to tudi iščejo in razume se, tudi sprejemajo. Pred kratkim je v Ženevi delegat sovetov zahteval pomoč kapitalizma, govoril je na dolgo in široko o »koeksistenci obeh sistemov«, kar naj bo v obojestransko korist kapitala in proletariata.

Ali ni naravnost značilno, da je na primer eden od skrajne leve komunistične internacionale postal sekretar Stinesovega koncerna? (V ostalem smo že pri prejšnjem socializmu videli, da so socialistični teoretičniki stopili v službo kapitalizma, tako na primer Aifontaine in brata Perère, čeprav se da njihovo delo razložiti s psihološkimi razlogi. (V. dr. Mirko Kosić: »Osnovi ekonomske politike.«)

Le na ta način moremo nekako računati mnoga čudna postopanja in vse neumnosti in kontradikcije, ki jih ti najmodernejši marksisti servirajo kot »znanstvene resnice«, pa čeprav vsak izobraženec ve, da marksizem ni nikakoli znanost. Oni so brez pravih načel.

Njim ni nič sveto. Oni so sposobni za vsako akcijo. Zadostuje že, če vidimo, kako se oni igrajo z vsemi demokratskimi svobodščinami, kakor na primer s svobodo tiska, besede in zborovanja, s splošno volilno pra-

vico itd. za kar se oni najenergičnejše bore kot za ideale, ki so pogoj vsakega svobodnega življenja. Za te svobodščine se bore oni samo do tedaj, dokler ne dobijo oblasti v svoje roke. Kadar so v prvi vrsti s pomočjo teh svobodščin, dosegli uspehe, tedaj so bili oni prvi, ki so udarili po teh svobodščinah, oni so z naravnost drakonskimi odredbami zadušili te ideale največjih človeških duhov! Te svobodščine so dobre samo tedaj, dokler morejo oni najlažje in najbolj enostavno vršiti svojo propagando, da organizirajo mase in da izvrše vse priprave za revolucijo in za komunistično državo, odnosno družbo, ali bog ve kaj. To so revolucionarna sredstva, ki postajajo nevarna v onem trenutku, ko je revolucija dosegla svoj cilj. Tedaj nastaja potreba diktature in absolutizma, kajti v nasprotjem slučaju bi nastala nevarnost za kontrarevolucijo!

Njim torej ni do teh svobodščin, temveč do nekaj povsem drugega, do nekaj, kar je tem svobodščinam nasprotno. Radi tega je razumljivo, da nekateri iz takega nastopanja komunistov izvajajo trditve: ako nekatere svobodščine, pa naj izgledajo še tako lepe, morejo omogočiti kako zlo, je treba te svobodščine enostavno ukiniti, naravnost tako, kakor delajo to komunisti. Če trdijo komunisti, da te svobodščine niso nič absolutnega in svetlega, zakaj ne bi trdili tega še drugi?

Mogoče je v tem nekaj resnice in da je ravno v tem tudi eden od glavnih vzrokov aktualne obče krize demokracije? To stvar bi bilo treba posebej proučiti, toda to ne spada v okvir tega članka in se bomo zato povrnili k glavnemu predmetu stvari, o kateri je govor.

Iz vseh teh razmotiranj je jasno kot na

dlani, da so komunisti (boljševiki in maksisti vseh vrst in struj) v stanju, da napravijo vse in vsako stvar iz prostega razloga, ker so oni v službi slabe stvari! Oni so v stanju, da trdijo vse mogoče, pa čeprav bi bile njihove trditve še tako neosnovane in prazne. Mi se ne bi čudili, če bi slišali tudi tako trditev dan je noč, ker zahteva to interes svetovne revolucije in ker je to v interesu svetovnega proletariata. Gotovo je, da bi fanatične marksistične mase kakemu takemu izreku aplavdirale in ga smatrale za potrjeno resnico!

Vse ti misli in razjasnitve so bile potrebne, da bolje razumemo akcijo naših marksistov. Vse to meče naravnost močno bengalično luč na vse njihove ideje in na njihovo akcijo.

Avstro-ogrsko monarhijo je bila država, ki je omogočala nemškemu, avstrijskemu in madžarskemu kapitalizmu oropavanje neorganiziranih narodov, večinoma Slovanov. V trenutku, ko se je pričela pri teh narodih buditi nacionalna zavest, je bila Avstrija obsojena na propast: morala je izginiti z geografske karte Evrope! Še za časa vojne je Trocki po pravici dejal:

»Kot konglomerat centrifugalnih nacionalnih skupin predstavlja Avstro-ogrsko najreakcionarnejšo državo v centru Evrope. Njena ohranitev tudi po sedanjih evropskih katastrofi ne bo samo preprečevala tudi dalje decenije razvoja podonavskih in balkanskih narodov temveč bo tudi garancija, da se bo evropska vojna še ponovila.« In dalje: »Glas zgodovine nam pravi, da gre pot k političnemu progressu srednje in jugovzhod-

ne Evrope preko razvalin Avstro-ogrsko monarhije.«

Na razvalinah Avstrije, med ostalimi nacionalnimi državami, na temelju pravice samoodločbe narodov — ta pravica je bila le deloma uvaževana — se je organizirala tudi Jugoslavija. (Kraljevina SHS). Tu so se našli skupaj trije bratski narodi, ki so vsak zase imeli svojo lastno razvito nacionalno zavest. Razume se, da so marksisti poskušali tudi dati temu pojavu svoje »znanstvene« tolmachenje z materialističnega stališča. Tako na primer razlagajo oni, kako je nastala slovenska nacija, kar nas momentano najbolj zanima, na sledeči način:

»Konkurenčna borba med slovensko in nemško buržoazijo je bila pobuda, ki je Slovence postopoma dvigala in jih nazadnje dvignila na nivo moderne nacije. Kapitalizem, tvorec nacij, je koncem 19. stoletja ustvaril in uvedel v krog historičnih nacij tudi slovensko nacijo« (Dr. Sima Marković).

Ni težko dokazati, da so še druge važne »pobude«, ki so Slovence napravile za nacijo, mnogo važnejših, kakor pa je to samo »konkurenčna borba med nemško in slovensko buržoazijo« (buržoazijo, ki je ni, kakor smo spoznali pozneje), toda pustimo ob strani te marksistične »znanstvene« neumnosti. Historično dejstvo je, da so se te tri nacije, odnosno ti trije narodi, opredelili za to, da žive v eni zajedniški državi SHS. Diktirali so to mnogi in raznoliki razlogi psihološke in materialne narave. To opredeljevanje se je izvršilo nekako po globokem narodnem instinktu in to po instinktu najširših ljudskih mas, ki so sankcionirale delo svojih politikov.

(Dalje prihodnjič.)

Dnevne vesti.

ZA URADNIŠKE SIROTE.

Slovenski del uprave Narodne ženske zveze (Saveza) je že v početku l. 1917 posredoval, da bi one uradniške sirote, ki so v bivši Avstriji prejemale takozvano milostno pokojnino, prejemale še dalje ta mali pripomoček. Beograjski del uprave je v tem smislu interveniral pri ministrstvu financ, ki je obljubil, veniral pri ministrstvu financ, ki je obljubil, da bo poizkušal unesti v proračun za leto 1927-28 primerno vsoto v ta namen. Ko je bil sprejet proračun, te vsote ni bilo nikjer. Poznavajoč veliko bedo, v kateri žive te uradniške sirote, ki vsled svoje starosti niso več sposobne za delo, je poiskal slovenski del uprave NZZ drug vir v začasno pomoč.

Ob prevzemu Kranjske hranilnice po Oblastnem odobru so dobile naše politične stranke lepe svote za humanitarne namene. Slovenski del uprave se je zato obrnil na stranke s prošnjo, da bi vse skupaj stvorile fond v taki višini — potrebno bi bilo približno 400.000 Din, da bi obrestli zadostovale za izplačilo stalnih mesečnih podpor po 100 Din vsaki izmed sirot. Slovensko žensko, ki je vselej rade volje pomagalo vsem našim humanitarnim ustanovam, je trdno prepričano, da bodo politične stranke ugodile njegovi prošnji. Denar, vložen v fond, bi bil itak čez gotovo dobo let zopet na razpolago strankam, a za to dobo bi njegove obresti resnično odpravile veliki bedi in bi služile lepim humanitarnim namenom.

Narodna ženska zveza kraljevine SHS.

— Zahvala kraljice Marije. »Službene Novine« objavljajo zahvalo kraljice Marije za sožalno brzojavko in sožalna pisma, ki jih je prejela kraljica ob priliki smrti kralja Ferdinanda od vseh strani.

— »Uradni list« št. 84 z dne 8. t. m. objavlja naredbo velikega župana o pobiranju občinskih doklad in taks v občinah mariborske oblasti in naredbo velikega župana mariborske oblasti o pobiranju okrajnih doklad v območju okrajnih zastopov v mariborski oblasti.

— »Volilni golaš.« V kavarni neke vasice v Gornji Resavi so našli, kot poroča beograjska »Politika, te dni sledeči »volilni« račun: »G. minister: 10 litrov slivovke 100 dinarjev, 8 kav 8 dinarjev, 1 liter močnega žganja 12 dinarjev, 100 litrov piva 800 dinarjev, 21 juh 84 dinarjev, 10 pečenk 120 dinarjev, 10 golažev 80 dinarjev, kruh 40 dinarjev, 6 litrov vina 60 dinarjev, 3 steklenice kisle vode 18 dinarjev, 3 sifoni 6 dinarjev, 4 porcije salate 12 dinarjev. Skupaj 1440 dinarjev. — G. U. in J.: 46 dinarjev, 4 litre vina 40 dinarjev, 2 steklenice kisle vode 12 dinarjev, razbiti kozarci 30 dinarjev, za šoferje 17 piv 84 dinarjev, obed 42 dinarjev, za pogostitev nekih ljudi v dvorani 104 dinarjev. Skupaj 1648 dinarjev. — G. J.: 50 litrov piva 400 dinarjev, 2 litra slivovke 20 dinarjev, razbiti kozarci 50 dinarjev, 1 in pol litra slivovke 15 dinarjev, 5 litrov ... 15 dinarjev, 2 malinovca 2 dinarja, 2 kozarca vina 4 dinarje. Skupaj 506 dinarjev.

— Glavni prosvetni svet. Glavni prosvetni svet prične koncem tega meseca zopet z delom. S 1. septembrom se prične zopet redne seje.

— Postanek brzovlaka št. 1 v Radovljici in brzovlaka št. 609 v Preserju. Pričenši od 10. avgusta t. l. ima brzovlak št. 1, ki odhaja iz Jesenic ob 7. uri 20 minut reden postanek v Radovljici. Odhod iz Radovljice 7. uri 38 minut. Od istega dne dalje ima postanek tudi brzovlak št. 609, ki odhaja iz Rakeka ob 19. uri 20 minut, v Preserju. Odhod iz Preserja ob 19. uri 8 minut.

— Švicarski profesor bo izdal knjigo o turizmu v naši državi. Te dni je prispel s svojega naučnega potovanja po Dalmaciji in Hrvaškem Primorju profesor na visoki trgovski šoli v Curihu dr. Vetter. Dr. Vetter je izjavil, da priredi po svojem povratku v Curih posebno izdajo »Handelsblatta«, posvečeno Jugoslaviji, posebno turizmu na Hrvaškem Primorju in v Dalmaciji. S posebno izdajo »Handelsblatta« hoče dr. Vetter tudi zainteresirati inozemstvo za naše pomorsko trgovino. Dr. Vetter odnaša iz naših krajev dobre utise.

— Zivahen tujski promet v Splitu. V prvem tednu t. m. je prispelo v Split vsega skupaj 887 tujcev. Od teh je bilo 534 oseb iz naše države, 152 iz Češkoslovaške, 61 iz Nemčije, 82 iz Avstrije, 31 iz Madjarske, 7 iz Italije, 5 iz Poljske, 5 iz Rusije, 5 iz Amerike, 3 iz Anglije, 3 pa iz drugih držav.

— Propaganda za pospeševanje tujkega prometa na Jadranu. S Sušaka poročajo: Glavni odbor Jadranske Straže izda v sporazumu s savezom za pospeševanje tujkega prometa v nemškem in hrvaškem jeziku pisano knjigo, ki naj služi propagandi za tujski promet na našem Jadranu. Knjiga izide pred jesensko sezono.

— Hčerka Rudolfa Habsburškega v Splitu. V Splitu se je nudila te dni hčerka pokojnega prestolonaslednika Rudolfa Habsburškega Gizela pl. Windischgrätz. Iz Splita je odpotovala princezinja v Palestino, kjer se nahajata trenutno tudi njeni dve hčerki.

— Zgradba monopolskih skladišč na Sušaku. Uprava državnih monopolov je sklenila, da zgradi na Sušaku velika skladišča za iztovarjanje monopolskih predmetov. Z gradnjo se prične v kratkem.

— Zgradba carinskih skladišč v Splitu. Generalna direkcija carin je odobrila kredit za zgradbo velikega carinskega skladišča v Splitu. Z gradnjo prične tekom prihodnjega meseca.

— Z ljubljanske univerze. Na tehnični fakulteti ljubljanske univerze sta imenovana inž. Viktor Gostiša za rednega, inž. Dušan Srnc pa za izrednega profesorja.

— Razpisano mesto. Na državni realni gimnaziji v Murski Soboti je razpisano mesto služitelja (dnevničarja). Prošnje je vlo-

žiti do dne 30. avgusta t. l. pri velikem županu mariborske oblasti. Podrobnosti glej v »Uradnem listu« št. 84 z dne 8. t. m.

— Fašistična fakulteta za politično vedo. Iz Rima poročajo: Oficijno je sklenjena ustanovitev fašistične fakultete za politične znanosti. Fakulteta se ustanovi na univerzi v Perugi. Fakulteta bo izdajala diplome, ki bodo usposabljalne absolvente za vstop v upravno službo, za vodilna mesta pri sindikatih in korporacijah ter za diplomatsko in konzularno službo.

— Praktična trgovska šola v Zagrebu. Dne 1. septembra se odpre v Zagrebu nova strokovna šola, katere cilj je praktično izpopolnjevanje trgovskih pomočnikov. V šolo se upiše lahko vsak trgovski pomočnik.

— Vzorčni velesojm in umet. razstava na Reki. Na Reki je bil odprt v ponedeljek vzorčni velesojm. Z velesojmom je združena umetniška razstava. Razstavljena so med drugim tudi dela jugoslovenskih, poljskih, bolgarskih in češkoslovaških umetnikov.

— Krivava rodbinska drama srezkega poglavarja. V Banjaluki se je odigrala te dni krivava rodbinska drama, ki je vzbudila veliko senzacijo. Pred kratkim je bil v Banjaluki prestavljen srezki poglavar Blagoje Marković. Seboj je pripeljal mlado damo, ki jo je predstavljala kot svojo soprogo. Veliko je bilo presenečenje, ko se je pojavila kmalu nato v Banjaluki prava Markovičeva soproga. Tedaj se je izvedelo, da ima Marković z mlado damo Jeleno Pejović, bivšo tipkarico, že dalje časa intimno razmerje ter, da jo je vzel že na svojem prejšnjem službenem mestu, v Maglaju k sebi, nakar so stanovali on, njegova soproga in Jelena skupaj. V Banjaluki je najel za svojo soprogo posebno stanovanje. V soboto je Jelena odpotovala. Tudi soproga srezkega poglavarja bi bila imela ta dan odpotovati. Pred odhodom pa je prišla k svojemu soprogu. Kaj se je med njima odigralo, doslej še ni bilo mogoče ugotoviti: Našli so ju na hodniku mrtva. Glavar je krvavel iz dveh ran na čelu, njegova soproga pa je bila ustreljena v usta. Med njima je ležal revolver. — Mogoče je, da bo tragedijo razjasnilo pisemce, ki so ga našli med efekti glavarjeve soproge.

— Roparski napad na poštni urad v Brodu. Na pošto-brzojavni urad v Brodu na Savi je bil izvršen te dni pomoči drzen roparski napad. Okoli 1. ponoči je skočil v dvorano, v kateri je bila zaposlena telefonistka, skozi okno neznani lopov z revolverjem v roki. Telefonistka je jela, dasi ji je lopov zagrozil, da bo streljal, če ne bo tiho, klicati na pomoč. Medtem je stopil v sosedno sobo raznašalec brzojavk. Ko je čul klice: »Na pomoč, razbojnik!«, je pograbil revolver in skočil v telefonsko dvorano. Razbojnik se je zbal, skočil skozi okno in zbežal. Medtem je počil na hodniku pred blagajniško sobo strel. V blagajniški sobi je sedel namreč nočni stražnik blagajne Stefančič. Nenadoma je začel pred vratmi sumljiv šum. Odprl je vrata in zaklical: »Kdo je?« Neznani lopov mu je odgovoril: »Stoj — sicer bom streljal!« V smrtnem strahu je zaloputnil stražnik vrata ter jih zaklenil. Iz jeze je oddal ropar dva strela v vrata. Ena krogla je vrata prebila ter se zarila poleg Stefančiča v tla. Telefonistka je telefonirala po policijo. Predno pa je policija prišla, sta razbojnika seveda že brez sledu izginila. Zli se, da sta imela roparja več sokrivcev, zakaj znano jim je moralo biti, da se je nahajala v pošti blagajni večja vsota denarja. Očividno je hotel eden od roparjev izropati blagajno, dočim bi bil prekinil drugi telefonsko zvezo. Drzni roparski napad je vzbudil v Brodu veliko senzacijo.

— Odmetnik, na čigar glavo je bilo razpisano 100.000 ubit. Te dni je bil obveščen srezki poglavar v Podgorici, da se skriva na planini Kamenik zloglasni odmetnik Dušan Roganović, na čigar glavo je bila razpisana nagrada 100.000 Din. Takoj se je napotil na čelu čete orožnikov in domačinov na planino. Ob 5. zjutraj so Roganovo skrivališče našli. V skrivališču pa so našli tudi Roganoviča in njegovega tovariša, odmetnika Miho Perovića. Med razbojnikoma in preganjalci se je razvila ljuta borba, v kateri so se zlasti odlikovali domačini. Po daljšem streljanju so udarli zasledovalci korak za korakom v skrivališče. Roganović je ležal mrtev na tleh. Videlo pa se je, da se je boril do zadnjega diha. Perović se je umikal ter so ga dobili končno v roke živega.

— 15 leten morilec obsojen na osem let ječe. Te dni se je vršila v Subotici glavna obravnava zoper 15 letnega mizarskega vajenca Stefana Kelesza, ki je umoril in oropal svojega 14 letnega prijatelja Dušana Grbića. Kelesz je zvalil Grbića, kot smo poročali, izven mesta, ga zadel, mu odvzel 1700 Din ter ga vrge v kanal. Pred sodiščem je Kelesz izjavil, da se ne čuti krivega ter da ne obžaluje svojega dejanja. Obsojen je bil na 8 let ječe.

— Cigani ukradli dvoje otrok. Iz Osijeka poročajo: V selu Kamletinci je izginilo dvoje otrok. Stariši so takoj sumili, da so otroka ukradli cigani, ki so šli ob kritičnem času skozi vas, zato so sedli v družbi sosedov na vozove ter oddrveli za njimi. V Likovcih so cigane došli ter našli v njihovem vozu pogrešana otroka živa in zdrava.

— Samomor iz nesrečne ljubezni. Predvečernim dopoldne se je ustrelil v svojem stanovanju v Zagrebu tamkajšnji policijski zvanik Josip Tiljak. V smrt ga je gnala nesrečna ljubezen. Nesrečno zaljubljen je bil v tri Stefice, med njimi v Stefco Vidaković. Radi katere je izvršil samomor, še ni ugotovljeno. Po prekrškani noči je prišel zjutraj ob 8. uri domov, legel oblečen v posteljo ter počakal, da je njegov sestanovalec odšel. Nato je vstal ter poslal postrežnico po žganje. Ko se je postrežnica vrnila, ga je našla na postelji sedečega, krvavečega

iz strelne rane v senu. V rokah je držal revolver ter zaklical prestrašeni postrežnici: »Beži, sicer te ustrelim.« Postrežnica je zbežala, nato pa si je pogljal Tiljak še dve krogli v glavo ter obležal mrtev. Na mizi je ležal ilustrirani list »Svijet«. Pod sliko Stefice je napisal Tiljak gniljive poslovilne stile. Pravtako je napisal pod sliko neke druge Stefice v kopalnem kostumu par sentimentalnih verzov, tik pred svojo smrtjo pa se je poslovil Tiljak s sledečimi verzmi od sveta: »Svijete, svijete divan li si, Tko te samo učit može, Ali bijednik meka srca Ostavit te odmah mora.

— Poskusen samomor mladoletnega vlomileca. Eden od mladoletnih vlomilcev, ki sta udrila, kot smo poročali, v nadškofjsko sementišče v Zagrebu ter odnesla 70.000 Din gotovine, se je zopora že naveličal, še predno je obsojen. Ko je bil te dni zaslišan, je skočil nenadoma na zaprto okno, razbil z glavo obe šipi ter se hotel vreči na ulico, vendar se mu to ni sprilo pričujočnosti duha pričujočega stražnika ni posrečilo. Stražnik je vjel namreč fanta v zadnjem trenutku za noge in ga potegnil nazaj v sobo. Pred policijskim poslopjem je stalo več ljudi, ki so gledali strme, kaj se godi ter si stvari niso mogli tolmačiti.

— Trdovraten samomorilec. Te dni se je delavec Vinko Kaiser v Mariboru obesil. Ker pa so ga sorodniki rešili, je izpil kmalu nato, ko si je nekoliko opomogel, večjo količino raztopljene sode. Prepeljali so ga v bolnico, kjer so mu izprali želodec ter je izven nevarnost.

— Bolniška strežnica, ki je prodajala svoje pacijentije v javne hiše. Na zagrebškem kolodvoru je bil te dni aretiran lastnik javne hiše v Jaski Ljubomir Vučenić ravno, ko je pričakoval neko 17 letno dekle, ki mu je bilo poslano iz Bjelovara. Dekle je izpovedalo, da je služilo v nekem bjelovarskem hotelu, odkoder je bilo odšlo radi spolne bolezni v tamkajšnjo bolnico. Na prigovarjanje bolniške strežnice Marije Varga, ki ji je vročila 50 Din za polne stroške, se je dekle prostovoljno odločilo, da vstopi v Vučenićevo javno hišo. Varga, ki je pri tem posredovala, je poslala dekleta v Zagreb, kjer se je sestala z lastnikom javne hiše. Da jo je lažje spoznal, je držala po dogovoru v roki časopis. Ker pa je zaupala svojo namero med potjo nekemu sopotniku, je prišla stvar na dan. Sopotnik je namreč aviziral policijo. Aretiran, je Vučenić izjavil, da je bilo namenjeno dekle za njegovo javno hišo ter da mu je dobavilo bolniška strežnica že dve dekleti, za kar ji je izplačal kot povračilo za vožnjo in provizijo vsega skupaj — 250 Din. Vučenić bo moral odsedeti najprej 8 dni policijskega zaporu, nato se bo pa zagovarjal še pred sodiščem. Tudi dekleta so pridržali v zaporu. Zagrebška policija je pozvala bjelovarsko, da naj napravi škandaloznim razmeram v bjelovarski bolnici konec ter ovadi bolniško strežnico Marijo Vargo državnemu pravdnštvu.

— Nasilen trgovec z dekleti. Policija v Starem Bečju je izsledila te dni družbo trgovcev z dekleti. En član družbe Fran Schlesinger je že v rokah pravice. Neki policijski stražnik je opazil Frana Schlesingerja, ki je spremljal dve elegantno opravljeni mladi dekleti proti kolodvoru. Začel je družbo motriti. Ko je Schlesinger to opazil, je krenil z devojkama na pokopališče. Policijski stražnik jim je v družbi tovariša sledil. Ko je Schlesinger uvidel, da se stražnikoma zlepa ne bo mogel izmakniti, je pustil devojke na pokopališču, potegnil samokres ter jel na stražnika streljati. Stražnikoma se je posrečilo Schlesingerja razorožiti in aretirati. Dekleti sta izpovedali, da se jima je predstavljal Schlesinger kot lastnik cirkusa ter ju pregovoril, da vstopita pri njem v službo, češ da postaneta artistinji, ker sta lepi. Dekleti sta na to pristali ter pobegnili od doma. Schlesinger je priznal, da je hotel prodati dekleti v javno hišo v Somboru. Policija je izročila trgovca z dekleti državnemu pravdnštvu, devojki pa je poslala domov k staršem.

— Dober lov. Iz Splita poročajo: Finančni organi so zasledovali te dni s parnikom ladjo tihotapecev. Pri otoku Molonatu pri Biogradu so tihotapeci došli. Med financarji in tihotapci se je razvilo kratko, srdito streljanje, končno so se pa tihotapci izkrcali in pobegnili ter prepustili parnik financarjem, ki so našli na krovu 91.000 grških cigaret in 270 kg tobaka v vrečah.

— Nevaren boj med štirimi loveci in štirinajstimi mrjasi. Te dni se je odigral v gozdu pri Podravnih Podgajah med štirimi loveci in štirinajstimi mrjasi čuden boj. Lovci — razven dveh sami nedeljki, med njimi akademski alkar Filkovac — so odšli v gozd, oboroženi z dvocevki in šibrami. Nenadoma so zagledali od daleč velikega mrjasca. Ker jih je bilo štiri proti enemu, so začeli pogumno streljati, toda mrjasca koža je bila za šibre predeblja, vrhutega mu je prišlo nakrat na pomoč 13 drugih mrjascev. Tedaj so pokazali lovci pete in se rešili na drevesa. Z dreves so streljali dalje, mereč v oči. Tako se jim je res posrečilo, da so enega od mrjascev ubili. Ko so ostali mrjasi odšli, so čepeli lovci še dolgo na drevesih, dokler se niso čutili končno dovolj varne, nakar so zlezli z dreves, naložili ogromnega mrjasca na avtomobil ter ga odpeljali v Osijek.

— Zajec pobegnil s 100 dinarji. Iz Osijeka poročajo: Seljak Ivan Samija v selu Lapovcu je okopal vinograd. Pri tem se mu je posrečilo, da je ujel zajca. Privezel ga je z žepnim robcem, v katerem se je nahajala stodinarska novčanica, k drevesu. Med tem ko je Samija svoje delo nadaljeval, se je zajec odvezal ter z robcem in stodinarskim bankovcem vred pobegnil. Obupani kmetič je naprosil lovce, da so šli zajca zasledovat. Da bi ga dobili, je pač malo verjetno.

— Misteriozna najdba v stanovanju samca. V stanovanju 30-letnega neporočenega trgovca Pavla Gudowskega v Berlinu so našli te dni že razkrajajoče se truplo neznane

ženske. Poleg trupla v postelji je ležal mrtev novorojenček. Doslej še ni ugotovljeno, če gre za umor ali pa je žena pri porodu umrla. Vsekakor pa je Gudowski iz Berlina izginil. Gudowski je bil preje policijski stražnik. Ko so ga odpustili, si je uredil majhno trgovino. Poleg trgovine je imel svojo spalnico.

— Silno neurje v Gradcu in okolici. Te dni je besnelo nad Gradcem in okolico silno neurje. Odtrgal se je bil oblak. V niže ležeče hiše je udrla voda. Ognjegasci so imeli dve uri opraviti, predno so izžrpali iz podzemskih stanovanj in kleti vodo. Glavni kolodvor je bil podoben jezeru. Voda je stala na tračnicah 10 cm visoko. Situacija je bila tembolj kritična, ker je udarila v elektrarno strela, vsled česar je bil kolodvor v temi in to baš ob času največjega navala, ko so se vračali izletniki iz okolice v mesto. Ponesrečil ni nikdo.

— Rudniška nesreča. Iz Newyorka poročajo: V rudniku v Kentucky-u se je prijetila te dni katastrofalna eksplozija. 40 rudarjev je bilo zasutih, 4 ubiti, 12 ranjenih. Bati se je, da ni ostal nobeden od zasutih živ.

— Krivava rodbinska drama. V Ratiboru v Zgornji Šleziji se je odigrala te dni krivava rodbinska drama. Ravnatelj filijalke nemške banke Schauer mir je ubil svojo ženo in svoja dva otroka, od katerih je bilo enemu pet, drugemu pa 10 let. Po izvršenem zločinu je sedel v avtomobil ter drvel z največjo brzino po cesti. Med vožnjo si je pogljal kroglo v glavo, nakar se je zaletel avtomobil brez vodnika v neko drevo. Schauer mir je obležal na mestu mrtev. Vzrok vsemu temu je bil, da je poneveril Schauer mir 80.000 mark ter ga je banka radi tega ovadila.

— Nравnostni zločin očeta. Lansko poletje je bil obsojen v Szolnoku tamkajšnji ugledni trgovec Bela Kuhinka na 1 leto težke ječe. Obdolžen je bil, da je posilil v svojem skladišču 16 letno Rozo Bede. Sodbja je bilo izrečena na podlagi pričevanja dekleta in trgovčevih dveh vajencev. Te dni pa je pisala Rozo Bede policiji pismo, v katerem javlja, da je Kuhinka nedolžen. Dovolil si je namreč njej nečnosti, vendar pa ji ni storil nič hudega. Ona in vajenca so izpovedali pred sodiščem krivo, ker jo je prisilil k temu njen oče, ki jo je tudi posilil, pravtako kot je spolno občeval z njenima dvema sestrama. Na podlagi tega pisma je bil oče dekleta, Josef Bede, aretiran. Po več ur trajajočem zaslišanju je mož svoje grehe priznal. Priznal je tudi, da oče njegove hčere ni Kuhinka, temveč on sam. Po nedolžnem obsojenega trgovca so seveda takoj izpustili iz zaporu.

— Mravlje požrle starko. V neki braziljanski vasici je umrla neka 70letna žena, Balbina po imenu, te dni nenavadna, a grozne smrti. V spanju jo je napadla ogromna množica velikih mravelj, ki so jo jele nesumljeno grizti. Slatnata starka se živali ni mogla ubraniti. Ko so udrli po dolgem času v njeno stanovanje sosedje, ki so čuli njeno stokanje, je bilo prepozno. Mravlje so požrle starki že vso kožo. Vse njeno telo je bilo ena sama krvaveča rana, po kateri je ležlo na tisoče in tisoče mravelj. Starka je kmalu nato v strašnih bolečinah umrla.

Ljubljana.

— Direkcija šum v Ljubljani naznanja, da se je 8. avgusta t. l. preselila iz Križank v nove uradne prostore na Bleiweisovi cesti št. 1.

— 9 generalov prispelo v Ljubljano. Včeraj opoldne je prispelo v Ljubljano 9 generalov, na čelu jim armijski general Terzić. Med generali se nahaja tudi bivši komandant Dravske divizije, armijski general Smiljanović.

— Otvoritev kopališča »Kolezija«. Z današnjim dnem se odpre mestno kopališče v Koleziji. Ker je kopališče novo preurejeno in voda čiščena, se bo vsak Ljubljančan prav rad poslužil ugodne prilike v teh vročih dneh.

NAŠI AVIATIKI NA MEDNARODNIH TEKMAH.

Dne 14. t. m. se vrše v Curihu velike mednarodne letalske tekme, na katerih bodo zastopane Francija, Anglija, Amerika, Nemčija, Italija in Španija, od manjših držav pa le one, ki imajo priznane aviatike. Zato moramo smatrati za veliko čast, da je povabljen k tekmam tudi naša država.

Od našega aviatičnega kora bodo sodelovali le najboljši letalci, ki so dokazali svojo sposobnost v vojnah. Tako se udeležijo tekem pilot-lovcev major Turko, eden od naših najboljših lovcev, ki izvaja na svojem monoplac-u tipa Devoite najbolj smeje in najbolj nevarne akrobatske vaje. Major Turko je Tržačan. Za svoje zasluge v aviatiki je odlikovan z redom Belega orla. Dalje se udeležijo tekem poručnik-lovce Vidale, Zagrebčan, čigar letalske sposobnosti so med našimi mladimi aviatiki takorekoč prislovične. Tudi on bo nastopal z monoplac-om tipa Devoite. Poručnik-pilot Pajević, eden od zmagovalcev pri tekmah aviatikov Male antante, se bo posluževal aparata tipa Breguet XIX. — Izvidniki bodo določeni tekom današnjega dne.

Imena naših delegatov nam jamčijo, da bodo naše barve dobro zastopane in da se vrnejo naša letala ovenčana s slavo. Naši aviatiki prispejo danes popoldne v Zagreb, kjer ostanejo do jutri opoldne, nakar nadaljujejo potovanje preko Udine in Milana v Curih.

KRATKE VESTI.

Češkoslovaška vlada pripravlja po časopisnih vesteh akcijo proti lordu Rothermeru in bo nastopila proti njemu tudi na seji Sveta Zveze narodov ter zahtevala, da Svet obsodi vsako akcijo za revizijo Triananske pogodbe.

Nemški monarhisti nočejo nič več slišati

o Hohenzollarij, temveč se zbirajo sedaj okoli velikega vojvode Braunschweiga, ki ima Viljemovo hčer za ženo.

Sei rumunske zemljoradniške stranke Maniu je izjavil, da so pogajanja z liberalno stranko popolnoma pretrgana, ker se njegova stranka zaradi ministrskih stolčkov ne more iznebiti svojim načelom.

Tročkij se bo po časopisnih vesteh za stalno naselil v Stockholmu, kjer si je kupil hišo.

Riccioni Garibaldi bo odpotoval najbrž v Nemčijo, ker mu je poleg Anglije prepovedala tudi Francija bivanje v državi.

Sport.

Waterpolo - tekme: Jug (Dubrovnik) : Bob (Beograd) 5 : 0; Brdnjanin (Beograd) : Ilirija (Ljubljana) 10 : 1. Moštvo Ilirije je bilo utrjeno vsled dolge vožnje. — Jadran (Split) : Gradjanski (Karlovac) 10 : 0. — Semifinale: Gradjanski (Dubrovnik) : Brdjanine 4 : 2, Jug (Dubrovnik) : Gradjanski (Dubrovnik) 7 : 0.

Maratonski teki. Pri švedskem maratonske teku v Upsali je zmagal R. Ohlssou v 2 : 43 : 35. Od 24 tekmovalcev, ki so startali, jih je samo šest končalo težko dirko. — Angleški maratonski tek se je vršil v Manchesteru in prišel kot prvi na cilj favorit Forris v 2 : 48 : 46. — Finski maratonski tek v Tammerforsu je končal z zmago Martellinsa, ki je pretolkel 42 km dolgo progo v 2 : 31 : 23.

Zgodovina Davisovega pokala. L. 1900 je ustanovil mladi dijak Dwight F. Davis težek srebrni pokal z namenom, da se priredi vsako leto svetovno teniško prvenstvo. Ta tekma, pri kateri ni nikdar mogoče priti v definitivno posest pokala, se vrši tako, da se tisti, ki podleže, izloči iz nadaljnjega tekmovanja. Spočetka niso vzbudile te tekme nikakega svetovnega sportnega zanimanja, ker so bili udeleženci v prvi vrsti Angleži, Amerikanci in Avstranci. Šele v povojni dobi so postale popularne, tako da se je končno borilo 21 narodov za pokal. Končno se je moralo odločiti boje različnih narodov urediti po conah, da se omogoči primerna izvršitev brezkonkurenčnega igralnega programa. V naslednjem navedemo finalne boje za Davisov pokal: 1. 1900: Amerika—Anglija 5 : 0, — 1902: Amerika—Anglija 3 : 2 — 1903: Anglija—Amerika 4 : 1 — 1904: Anglija—Belgija 5 : 0 — 1905: Anglija—Amerika 5 : 0

— 1906: Anglija—Amerika 5 : 0 — 1907: Avstralijska—Anglija 3 : 2 — 1908: Avstralijska—Amerika 3 : 2 — 1919: Avstralijska—Amerika 5 : 0 — 1911: Avstralijska Amerika 5 : 0 — 1912: Anglija—Avstralijska 3 : 2 — 1913: Amerika—Anglija 3 : 2 — 1914: Avstralijska—Amerika 3 : 2 — 1919: Avstralijska—Anglija 4 : 1 — 1920: Amerika—Avstralijska 5 : 0 — 1921: Amerika—Japonska 5 : 0 — 1922: Amerika Avstralijska 4 : 1 — 1923: Amerika—Avstralijska 4 : 1 — 1924: Amerika—Avstralijska 5 : 0 — 1925: Amerika—Francija 5 : 0 — 1926: Amerika—Francija 4 : 1. — V 21 letih je torej zmagala Amerika 10 krat. Za letošnje leto je pa Francija visok favoriti.

Henry Ford o svojem novem modelu. 30. julija t. l. je praznoval Henry Ford svoj 64. rojstni dan na ta način, da je dokončal priprave za fabrikacijo svojega novega modela, o čemur bo podal v kratkem podrobna pojasnila. Ford je omenil predstoječi težki boj s svojimi konkurenti, vendar je zanikal, da jih hoče izpodrinuti. Ford je izjavil: »Nov Ford konstruiramo tako, da bo odgovarjal današnjemu tipu dobrega avtomobila. V 19 letih smo izdelali 15 milijonov Fordovih vozil po starem modelu in računamo s tem, da bomo v manj kot 19 letih zgradili veliko več kot 15 milijonov vozil novega tipa. To se mogoče zdi čudno, toda ne smemo pozabiti, da je še dosti dežel, kjer veliko rodbin še nima lastnega avtomobila. Ford se je samo smejal, ko so mu povedali, kaj vse se govori o novem modelu. V splošnem je označil vse te govorice kot nepravilne, posebno glede cene. Izrazil se je pa, da bo ravno tako presenetila cena kakor avto.

Borze

Devize in valute.

Ljubljana, 9. avg. Berlin 13.52 — 13.55 (13.535), Curih 1098.5 — 1096.5 (1095), Dunaj 7.9925 — 8.0225 (8.0075), Newyork 56.69 — 56.89 (56.79), Praga 168.2 — 169 (168.6), Trst 308.25 — 310.25 (309.25).

Zagreb, 9. avg. Amsterdam 22.78 X22.84, Dunaj 7.99 — 8.02, Berlin 13.52 — 13.55, Italija 308.27 — 310.27, London 275.8 — 276.6, Newyork 56.65 — 56.85, Pariz 222.25 — 224.25, Praga 168.2 — 169, Curih 1093.5 — 1096.5, avstr. šilingi 8.005 — 8.035, češko-slovaške krone 166.85 — 167.65.

Curih, 9. avg. Beograd 9.13, Pariz 20.33,

London 25.22, Newyork 518.875, Milan 28.24, Praga 15.39, Dunaj 73.05, Budimpešta 90.55, Berlin 123.43, Bruselj 72.175, Amsterdam 208, Bukarešta 3.22, Sofija 3.75, Atene 6.80.

Elektri.

Ljubljana, 9. avg. Celjska 197 — 199, Ljubljanska kreditna 142 — 0, Merkantilna 0 — 90, Praštediona 850 — 0, Kreditni zavod 160 — 0, Vevče, 135 — 0, Slavonska 56 — 0, Sešir 104 — 0.

Ljubljanska blagovna borza (9. t. m.). Les: Zaključena sta bila 2 vagona in to 1 vagon suhih jelovih drv, 1 m dolgih, vezanih v butare po 18, in 1 vagon tramov merkantilnih, od 18-8 — 16.21, feo vagon meja po 280. — Deželni pridelki: Nobenih zaključkov.

SEST ZEN JOSEFA SMITHA.

Ze par dni vihrajo raz hiše enega najlepših in najbolj zanimivih mest Zedinjenih držav, mesta Salt lake City, zastave. V cerkvah se vrše slavnostne službe božje, pod milim nebom pa shodi, na katerih razlagajo govorniki ljudskim množicam pomen slavnosti. Te dni mine 'sto let, odkar je začel vrli Josef Smith lepega poletnega dne neki glas. Trdno je bil prepričan, da govori ž njim ljubi Bog osebno tako-le: »Ali bi hotel odrešiti človeštvo?« Josef Smith je odgovoril, da je to njegova edina želja. Nato mu je povedal božji glas, da je skrita nedaleč od mesta, kjer stoji, s tajnimi znaki popisana plošča. Na plošči je napisan novi evangelij. Nato je božji glas nenadoma umolknil. Proti nebu se je dvignil oblak dima, kar naj bi značilo, da se je dvignil Bog zopet v nebesa. Smith, ki je bil ležal v postelji, je vstal ter šel ploščo iskati in res je našel ploščo od zlata. Poleg plošče pa so ležala očala iz prav posebnega stekla. Nataknil je očala na nos in takoj je lahko prečital s tajnimi znaki popisano ploščo ter razumel smisel. Sedel je ter naklinal mormonsko sveto pismo. Ta dan se je rodila nova vera.

Beseda »mormon« je hebrejsko-angleška sestavljenka. Mon pomeni v hebrejščini »dober«, more pa v angleščini »več« (bolj). Mormon pomeni torej v slovenščini »boljši«. Kaj mora torej mormon storiti, da postane »boljši«. »Treba je predvsem,« je ukazal Josef Smith »restavrirati zakon, kakršen je bil za časa patriarhov.« Dolžnost vsakega moškega je, da poroči več žen. Mož, ki ima samo eno ženo, inklinira k prevari, ljubosumnosti,

špioniranju. Mož, ki bo imel več žen, bo prost teh grehov. Tudi svetlopisemsko zapoved: »Množite se kot pesek ob morju« bo boljše izpolnjeval.

Josef Smith je »šel z dobrim vzgledom naprej« ter je poročil v prav kratkem času kar šest žen, drugo za drugo. Vendar pa ni imel več časa, da bi se bil »razmnožil« ko pesek ob morju, ker so ga vrgli kmalu v ječo. V ječi so ga linčali. Tako je umrl torej kot mučenik. Toda njegov vzgled ni bil zaman. Njegov nauk se je izkazal kot zelo plodovit. Zadoštoval je en velik mormon, da je ustvaril 50 majhnih mormonov. Bogat farmer, Davison po imenu je postal pristaš nove vere in ker je imel sedem faram, je poročil sedem žen. Imel je trideset otrok, med temi dvainštirideset sinov. Ko je ležal na smrtni postelji so njegovi otroci ob njegovi smrtni postelji niti zbrati niso mogli, kajti soba je bila za tak ljudski shod premajhna. Skoraj bi jih bilo treba numerirati, da so prejeli po vrsti očetov zadnji blagoslov. Vsi njegovi sinovi, vrli mormoni, so sledili vzgledu svojega očeta, vsak od njih je poročil pet žen. Imeli so povprečno po petdeset otrok, to je vrglo v desetih letih okoli 2000 majhnih Davisonov. Ustanovili so lastno mesto, Davison-City, mesto, v katerem so se pisali vsi prebivalci od zdravnika do brivca, od župana do cestnega pometača, Davison.

V Washingtonu pa so vzbudili mormoni veliko nevoljo. Abraham Lincoln je prepovedal poligamijo pod kaznijo ječe od enega do petih let. Vrhutega je bil izdan poznejše zakon, ki je statuiral konfiskacijo premoženja mormonov. Končno, leta 1890 je izšel zakon, na podlagi katerega se kaznuje vsak mormon, ki se drži tradicije, z dosmrtno ječo. S tem ni preostajalo mormonom nič drugega, kot da se udajo. Sklicali so cerkveni koncil, ki je sklenil, da sme biti vsak mormon istčasno poročen samo z eno ženo, obenem pa mora skleniti z dušanih treh umrlih žen nebeški zakon. Imena nebeških soprog se vpisujejo prav tako kot imena živih v matrikule.

Poglavarji mormonske cerkve so se pa sicer izkazali kot vrli trgovci. Vsak mormon mora odstopiti eno desetino svojih dohodkov cerkveni občini. Denar pa se nikakor ne vporabi v kakršnekoli verske namene, temveč se investira v zelo posvetnih podjetjih, kot so elektrarne, cestne železnice, hoteli itd. Na ta način je mesto Salt lake City vzcvetelo ter se razvilo v celo za ameriške razmere neverjetno hitrem času.

Ilja Erenburg:

6

Ljubav Jeanne-e Ney.

(Iz ruščine prevedel S. L.)

Večerilo se je. Spodaj so zamigljale lučke. Nekdo je, trgajoč harmoniko, polnil vse nebo z babjim, zoprnim jadikovanjem. V tišino je udarilo nekoliko strelcev...

— Mogoče je to razvedka...? Streljajo obsojence...

Tudi njega lahko ustrelijo! Kakor fakirjevo zrno je Jeanne z vsako minuto rastla. Prvič je ženski nemir zašel v njeno otročje srce.

— Glej, jaz se veselim, da sva se srečala, ne vem pa, če se bova še kdaj videla...

In tedaj je pa nastopil drugi dogodek tega norega dneva, prav tako nepričakovan in skrivnosten, ko nenavada pomlad sredi zime: ne da bi sama razumela, kaj govori in odkod dobiva take besede, je Jeanne odgovorila:

¹⁷ Tajna carska, neuradna policija, organ borbe z revolucijo. (Op. prev.)

— Meni se zdi, da ne morem brez vas, Andrej...

Rekla je in se je preplašila. On se je pa še vedno smehljaj, samo njegove oči, se je zdelo, so še bolj otožno sivele. Zaslislalo se je še nekoliko strelcev. Andrej je proti volji nehote pristuhnul. Še isto noč bi se on moral prekrasti v Otuze. Jeanne-i ni nič odgovoril. Oba sta molčala.

Lučke spodaj so se dvignile in se v jati vrgle v oči. To je bilo že predmestje.

— Naprej ne smem, — je rekel Andrej.

Rekel je in je, pridržujoč njeno roko, poljubil temno dlan s tisto obupno nežnostjo, ki jo daje človeku samo slutnja velikega mogoče nepopravljivega razstanka.

Po obljudeni Italijanski ulici je šla Jeanne hitro domov. Čutila je, da je treba premisliti, premeriti vse to, kar se je z njo zgodilo, pa je kar odkladala to minuto. Naenkrat se je Jeanne pri šumeči kavarni, kjer so se prerivali obli špekulanti, ki so trgovali s funti ali lirami, med njimi se pa smukali, strnivši živote, pobalini s papirskami in rahat-lukumom¹⁸, v največji gneči ustavila. Nihče ji ni nič zaklical. Lahko bi bila šla

naprej. Ustavila se je pa vsled kratke, proste misli, ki ji je prišla naenkrat, namesto po zamotanem dolgem procesu razmišljanja, pred katerega je bila postavljena, kakor se ji je zdelo: saj to je ljubav! Papirosniki so kričali naprej. Neki Grk je z zanimanjem pogledal na Jeanne-o in ji nekaj rekel. Jeanne ga ni slišala. Ona je stala in se je smehljala.

Ta njen duševni mir pa ni bil dolg. Prišlo so druge, polne najhujših skrbi misli, ki vedno pritečejo po velikem in važnem trenutku, kakor zvonjenje obiskovalcev po krstu ali pogrebu. Ljubav? To pomeni, da se mora on zaplesti v njeno življenje, da mora on priti v novo rožnato sobico, ki ji bo nekje nadomestila ono, ki jo je pogoltnila Rusija in mora tam ostati dolgo; večno? Ta mili, ampak tuj in kljub vsemu malo strašen človek, pri katerem igrajo ulogo nekakšni »zeleleni« in »rdeči«, naj ji bo torej blizu, ko pa, ne, še bližje, ko papa? Jeanne-i je postalo strašno. Na misel ji je prišla beseda, za njo tako divja in nova, pa tako navadno za vse te, ki se mirno sprehajajo po nabrežju, beseda: »mož«. Andrej naj torej postane njen mož? Tako je premišljevala Jeanne.

Drugače ona ni mogla misliti. Tako jo je naučila njena pokojna mama, že davno, v majhni hišici na bregu Loire, ko je gladila Jeanne-o po neubogljivih laseh, ki jih je komaj vzdrževal trak: »ko boš zrastle, se omožiš...« Tako so jo učili v inštitutu, ko so ji prigovarjali ob urah zoprnih ženskih ročnih del: »če se tega ne naučiš, boš slaba žena.« Tako so ji pripovedovali tudi mile, drobne knjižice v žoltnih platnicah: ljubav — poljub — ženin — sreča.

Svet Jeanne je bil ozek. V njem bi ne bilo mesta za gore. Zato pa so se v njem zdele naravnost ogromne drobčkane igračice na njeni toaletni mizici, ali pa lističi marjetice, na katerih se je lahko ugrabalo »ljubi — ne ljubi«. Lahko se je ugrabalo, pa samo dotlej, dokler ni ljubav v resnici tudi prišla. Ona se namreč ne zmeni za marjetice.

V ta tihi svet je bušil Andrej, in zdi se, da je tam nekaj polomil in se zasmejal, velik, v škornjih (papa nosi samo nizke čevlje), strašen, ko Rusija, mil, da bi se zjokala in še popolen deček Andrej!...

(Dalje prih.)

Kompletne potrebščine

za šivilje, krojače, čevliarje in tapetnike, kakor tudi sukance, svilo za šivanje v vseh barvah, vezeno, čipke in razne porte kupite najcenejše pri

Josip Petelinc-u

Ljubljana, ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

Na volitvi

Na malo!

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbo. Telefon št. 2389.

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadst.

Pisalni stroji **URANIJA** so najpopolnejši, vrhunec nemške tehnike.

Najboljši v materialu so švicarski **PLETILNI STROJI DUBIED**

NAJNIZJE CENE

tudi na mesečna odplačila samo pri **Josip Petelincu, Ljubljana**

ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

Zahtevajte prospekte!

Carinsko posredniški in špedicijski bureau

GROM

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41

Naslov brzojavkam: »GROM«. Telefon 2454.

Podružnice: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavljajo vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. E. za ekspresno pošiljke.

Širite „Narodni Dnevnik“!

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskano pa Din 1.—.

KUPIMO

sledeče knjige — tudi rabljene: »Trije mušketirji«, »Dvajset let poznej«, »Deset let poznej«. Jugoslovanska knjigarna, Ljubljana.

Proda se ceno

pohištvo, štedilnik in mala pečka. Naslov pove upravo lista.

Prodajalka

dobra moč v mešanem blagu, želi premeniti mesto. Cenj. dopise na upravo tega lista pod šifro »Zanesljiva«.

Dipl. pravnik

želi nastopiti primerno službo. — Cenj. ponudbe pod šifro »Pravnik« na upravo lista.

Drva - čebin

Wolkova 1/II. - Telef. 33.